

8.51x35.97	1	עמוד 11	Haaretz - Haaretz	20/03/2018	62787431-8
מכון מאירס גויינט ברוקדיי - 40045					

זקנה במסדרון

נורית וורגפט

מי יטפל במטפלים

לפני שלוש שנים נכתב כאן, לראשונה, על בני משפחה שמאש" פוים את הקרובים הזקנים בחדר מיון בערב החג כדי שלא יק" לקלו. מנהל חדר המיון בבית החולים איכילוב, פרופ' פנחס הלפרן, אמר אז שהוא מבין את המשפחות: "אלה אנשים שאין להם אמצעים. הם תשושים מהטיפול בהורים ואולי רוצים פעם אחת לנסוע לחו"ל, להתאורר". הוא סבר שבמערכת סיעוד כוללת, ימצא פתרון גם לבעיה הזאת.

ואולם, מדין שערכה השדולה למען האזרחים הוותיקים בכ"ן סת על בני משפחה מטפלים עולה, שייתכן כי התופעה אף תתרחב. כמעט כל הדוברים הצביעו על המחיר הכבד שהללו משלמים, ועל הסכנה שהמצב יחמיר לנוכח מאמצי המדינה להתנער מהאחריות לטיפול בוקנים. החלטה אחת ברוח זו, הפוטרת את הביטוח הלאומי מטיפול באנשים ברמת תפקוד טובה יחסית, כבר התקבלה. הללו יקבלו כסף במקום שעות טיפול, ושיטתדרו. כעת נעשים ניסיונות להרחיב את המעגל. המשמעות היא, שבני המשפחה נושאים ברוב הנטל. ומכיוון שאין גוף כלכלי או פוליטי חזק מאחוריהם, למדינה גם אין מוטיווציה לשפר את השירות והטיפול בוקנים.

בארגון CareGivers ישראל אומרים שישנם בארץ כמיליון בני משפחה שמטפלים בהורים או קרובים זקנים עם ירידה תפקודית (לרוב, יותר מכן משפחה אחד מטפל). הארגון מספק תמיכה ומידע למטפלים ובשיתוף עם אש"ל גויינט ישראל, פועל גם כשדו" לה להכרה בחשיבות תרומתם וחיפוש אחר דרכים להקל עליהם. לפי סקר שערך הארגון בשיתוף עם מכון ברוקדייל, לפחות רבע מהעובדים בכל מקום עבודה מטפלים במקביל בבני משפחה זקנים. 81% מהם העידו, כי הפסידו ימי עבודה בשל כך, 19% שקלו לחפש עבודה אחרת ו-13% ויתרו על קידום בעבודה. זה לא הכל. הרוב, 60%, לא מספרים על כך במקומות העבודה. מנכ"לית CareGivers, רחל לדאני, אומרת שמעסיקים ואנשי משאבי אנוש הופתעו לגלות, שיש אצלם אנשים שמטפלים במקביל בהורים זקנים. אבל בעולם שבו אין ביטחון תעסוקתי זה לא אמור להפתיע. יש כיום חוקים שמגינים על הורים חדשים מאפליה במקום העבודה, אבל אין חוק שמגן על אלה שמטפלים בהוריהם.

יש כיום חוקים שמגינים על הורים חדשים מאפליה בעבודה, אבל אין חוק שמגן על אלה שמטפלים בהוריהם. הם נותרים להתמודד לבד

העיתונאית יעל צדוק, שמלווה זה שנים את אביה, חיים צדוק, בן יותר ממאה, אומרת שהפרטת הסיעוד משמעה בין היתר, שמ" תייחסים למשפחה שנעזרת בעובד סיעודי זר כאל חברה עסקית. כשהמטפלת של אביה חלתה, המשפחה שילמה לה דמי מחלה וב" מקביל שילמה משכורת מלאה לממלאת מקומה. בניגוד לחברה עסקית, המשפחה לא תוכל להתקוץ עם מס הכנסה על הוצאותיה. "ואת העבודה של בני המשפחה בכלל לא סופרים", אומרת צדוק. העבודה הזאת שלא סופרים, חוסכת המון למדינה. לפי סקר של פרופ' ישראל (איסי) דורון ואורי לוז, בבריטניה למשל, מוערכת העבודה של בני משפחה מטפלים ב-119 מיליארד ליש"ט בשנה (כ-573 מיליארד שקלים). וזה בלי להזכיר הוצאות נלוות. צדוק ור" בים אחרים מוציאים הון עתק על טיפולים רפואיים פשוטים, של" כאורה אמורים היו להינתן במסגרת טיפול ביתי בקופות החולים. אשה שאביה סיעודי סיפרה שכל אימת שצריך להחליף לו קטטר — פעולה רפואית פשוטה לכאורה — היא משלמת על כך מכיסה, מכיוון שבקופת החולים אין כוח אדם ומין.

במשרד הבריאות אישרו שאין בחוק הגדרה מחייבת למה שהקו" פות אמורות לספק במסגרת הטיפול הביתי, אך הוסיפו כי "בפועל, מתוך הכרת הצורך והחשיבות ומתוך תפישה מקצועית השואפת להעצמת הטיפול הניתן בקהילה וצמצום הצורך באשפוז, הקופות פיתחו מערכי טיפולי בית". עוד נמסר, כי במשרד נבחנים כעת קרי" טריונים מחייבים לטיפול הביתי.

זה לא הכל. ד"ר נעה וילצ'ינסקי, פסיכולוגית שיקומית מאוניברסיטת בר אילן, אמרה בדיון, שבני משפחה מטפלים נוטים להזניח את בריאותם, ולכן הם בסיכון מוגבר לתחלואה. הם נוטים יותר לדיכאון והם בסיכון גבוה יותר לפגיעה במערכת החיסונית. ח"כ נחמן שי, יו"ר שותף בשדולה בכנסת ומיוזמי הדיון, הגיש הצעת חוק להגדיל את מספר הימים שאפשר להיעדר מעבודה בגין מחלה של בן משפחה, משישה בשנה (המצב כיום) לחמש שעות בחודש, בנוסף לימי המחלה, ואף לאפשר היעדרות למשך חודש בתנאי חופשה ללא תשלום. לדברי שי, "צריכה להיות הכרה רשמית בא" דם שהוא המטפל העיקרי, שייתנו לו כמה שעות לפחות ושלא יפ" סיד את מקום העבודה". שי סבור שהנושא מוזנח במידה רבה, מפ" ני שאין גורם מיניסטריאלי אחד שמטפל אך ורק בנושאים הללו. לא רק שאין משרד ממשלתי, אין בישראל אפילו הגדרה בר" רה מיהו המטפל העיקרי (ברוב המקרים זאת המטפלת העיקרית), ואין שום זכויות שוליות להכרה כזאת. באוסטרליה ובמקומות אחרים בעולם, מעמד של בני משפחה מטפלים מוכה בגמול כספי, וב" נורווגיה המטפל לא מקבל שכר, אבל זכויות הפנסיה שלו נצברות.